

ROMÂNIA
JUDEȚUL SĂLAJ
CONSILIUL JUDEȚEAN

450058, Zalău, Piața 1 Decembrie 1918, Nr.12, Telefon: + 40 260 662 035 / + 40 260 614 120, Fax: + 40 260 661 097, e-mail: office@cjsj.ro, web: www.cjsj.ro

SECRETARUL JUDEȚULUI

Nr. 11901 din 22.10.2013

PROCES-VERBAL DE AFIȘARE

În conformitate cu prevederile art. 110 alin. (1) din Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, s-a procedat azi, **22 octombrie 2013, ora 14,00**, la afișarea pe site-ul Consiliului Județean Sălaj, a **proiectului de hotărâre privind organizarea referendumului la nivel județean în vederea consultării cetățenilor din județul Sălaj privind: inoportunitatea centralizării atribuțiilor la nivel regional, precum și reorganizarea actualelor regiuni de dezvoltare economică cuprinzând 2-4 județe și respectiv înființarea regiunii de dezvoltare economică cuprinzând județele Bihor, Satu-Mare și Sălaj.**

SECRETARUL JUDEȚULUI,

Dr. Cosmin-Radu Vlaicu

DJAL/Juca Laura-Maria

PROIECT DE HOTĂRÂRE

privind organizarea referendumului la nivel județean în vederea consultării cetățenilor din județul Sălaj privind: inoportunitatea centralizării atribuțiilor la nivel regional, precum și reorganizarea actualelor regiuni de dezvoltare economică cuprinzând 2-4 județe și respectiv înființarea regiunii de dezvoltare economică cuprinzând județele Bihor, Satu-Mare și Sălaj

Consiliul județean Sălaj, în ședință ordinară;

Având în vedere Expunerea de motive nr. _____/2013 al _____ privind inițierea unui referendum vizând inoportunitatea centralizării atribuțiilor la nivel regional, precum și reorganizarea actualelor regiuni de dezvoltare economică cuprinzând 2-4 județe și respectiv înființarea regiunii de dezvoltare economică cuprinzând județele Bihor, Satu-Mare și Sălaj

Având în vedere Raportul de specialitate nr. _____ al _____ al Consiliului județean _____;

În baza prevederilor art. 2 alin. (2), art. 13 alin. (1) și (2) și art. 14 alin. (1) din Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, cu modificările și completările ulterioare;

Având în vedere prevederile art. 3 din Legea nr. 199 din 17 noiembrie 1997 pentru ratificarea Cartei europene a autonomiei locale, adoptată la Strasbourg la 15 octombrie 1985;

Având în vedere rapoartele Comisilor de specialitate _____ al Consiliului județean Sălaj;

În conformitate cu prevederile art. 2, art. 109, art. 91 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 215/2001 privind administrația publică locală, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

În temeiul art. 97 alin. (1) și art. 115 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 215/2001 privind administrația publică locală, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

HOTĂRĂȘTE

ART. 1. - Organizarea referendumului la nivelul județului Sălaj, la data de _____, în vederea consultării cetățenilor cu domiciliul stabil în localitățile din județul Sălaj, în legătură cu inoportunitatea centralizării atribuțiilor la nivel regional, precum și reorganizarea actualelor regiuni de dezvoltare economică cuprinzând 2-4 județe și respectiv înființarea regiunii de dezvoltare economică cuprinzând județele Bihor, Satu-Mare și Sălaj

ART. 2. - Cu ocazia referendumului cetățenii sunt chemați să se pronunțe prin DA sau NU la următoarele întrebări:

1. Sunteți de acord ca atribuțiile de la nivel local și județean să nu fie transferate, centralizate, la nivel regional?
2. Sunteți de acord ca cele 8 regiuni de dezvoltare actuale să fie regândite, reorganizate, în regiuni de dezvoltare economică cu 2-4 județe?
3. Sunteți de acord ca județele Bihor, Satu Mare și Sălaj să constituie o regiune de dezvoltare economică?

ART. 3. – Cheltuielile pentru organizarea și desfășurarea referendumului prevăzut la art. 1 se vor suporta din bugetul consiliului județean _____.

ART. 4. – Cu executarea prevederilor prezentei hotărâri se încredințează Președintele Consiliului județean _____.

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ

EXPUNERE DE MOTIVE

privind inițiativa organizării unui referendum în vederea consultării cetățenilor din județul Sălaj privind inoportunitatea centralizării atribuțiilor la nivel regional, precum și reorganizarea actualelor regiuni de dezvoltare economică cuprinzând 2-4 județe și respectiv înființarea regiunii de dezvoltare economică cuprinzând județele Bihor, Satu-Mare și Sălaj

Unul din obiectivele Uniunii Europene este acela de a susține progresul economic și social echilibrat și durabil, prin consolidarea coeziunii economice și sociale a statelor membre. Astfel, un rol semnificativ în acest proces este acordat regiunilor, care sunt considerate ca fiind mai apropiate de cetățeni.

Conform reglementărilor Uniunii Europene, la baza formării regiunilor trebuie să stea criterii economice, geografice, istorice și culturale.

Carta Comunitară a Regionalizării definește regiunea ”ca fiind un teritoriu care formează din punct de vedere geografic, o unitate netă sau un ansamblu similar de teritorii în care există continuitate, în care populația posedă anumite elemente comune și care dorește să-și păstreze specificitatea astfel rezultată și să o dezvolte cu scopul de a stimula procesul cultural, social și economic.”

În prezent, în România, problematica regionalizării și implicit și proiectele de regionalizare ale României a început să fie repusă în discuție, mai ales în contextul în care, la nivelul Uniunii Europene, se pune un deosebit accent pe regionalizare, a cărei finalitate ar permite diminuarea aparatului birocratic și, mai ales, o mai ușoră accesare a fondurilor europene.

Actualmente, din punct de vedere administrativ-teritorial, România e împărțită în județe. Din punct de vedere statistic, țara e deja împărțită în opt regiuni de dezvoltare. Politica de dezvoltare regională a Uniunii Europene are ca principii de bază reducerea diferențelor dintre regiuni și județe, însă experiența ultimilor 15 ani dovedește faptul că aceste diferențe au crescut, drept consecință, regiunile de dezvoltare actuale nu au fost concepute corect. Fapt pentru care se poate afirma că proiectului legii de regionalizare, potrivit căruia județul Sălaj urmează să facă parte din Regiunea Nord-Vest, având statut de unitate administrativ-teritorială, cu reședința în municipiul Cluj Napoca, împreună cu județele Bihor, Satu Mare, Cluj, Maramureș și Bistrița-Năsăud, nu reprezintă o variantă viabilă pentru dezvoltarea acestora.

Se poate constata că gruparea celor 6 județe într-o singură regiune administrativă ar fi una artificială, cu desconsiderarea criteriilor stabilite de Uniunea Europeană.

Se poate constata faptul că față de celelalte județe, județele Bihor, Satu-Mare și Sălaj, prezintă elemente comune din punct de vedere geografic, istoric, economic și cultural, ceea ce creează condițiile formării unei regiuni distincte, de sine stătătoare, cu reale șanse de dezvoltare.

Convingerea noastră este că actuala propunere de înființare a Regiunii Nord-Vest nu ar rezolva problemele existente în aceste județe, ci ar fi în detrimentul locuitorilor acestora. Este de netăgăduit că județele Bihor, Satu-Mare și Sălaj au un specific deosebit față de celelalte trei cu care ar urma să fie grupate, au o identitate istorică, politică și culturală comună puternică, iar în relațiile continue existente din toate domeniile vieții socio-economice le face apte de a forma o regiune distinctă.

Având în vedere cele expuse mai sus și pornind de la principiul consultării cetățenilor în soluționarea problemelor locale de interes deosebit, principiu ce rezidă în principul autonomiei locale consacrat expres în Legea nr. 215/2001 privind administrația publică locală, republicată, cu modificările și completările ulterioare, considerăm că se impune organizarea unui referendum la nivelul județului, în vederea creării cadrului instituțional de exercitare a dreptului la opinie de către cei care vor fi afectați în mod direct de apariția acestei noi unități administrativ-teritoriale.

Drept pentru care proiectul de hotărâre înaintat spre dezbateri și aprobare Consiliului județean, are ca obiect organizarea la nivelul județului Sălaj a unui referendum, prin intermediul căruia populația județului să răspundă cu DA sau NU la următoarele întrebări:

1. Sunteți de acord ca atribuțiile de la nivel local și județean să nu fie transferate, centralizate, la nivel regional?
2. Sunteți de acord ca cele 8 regiuni de dezvoltare actuale să fie regândite, reorganizate, în regiuni de dezvoltare economică cu 2-4 județe?
3. Sunteți de acord ca județele Bihor, Satu Mare și Sălaj să constituie o regiune de dezvoltare economică?

Către,

**Secretarul județului Sălaj
D-ul Vlaicu Cosmin-Radu**

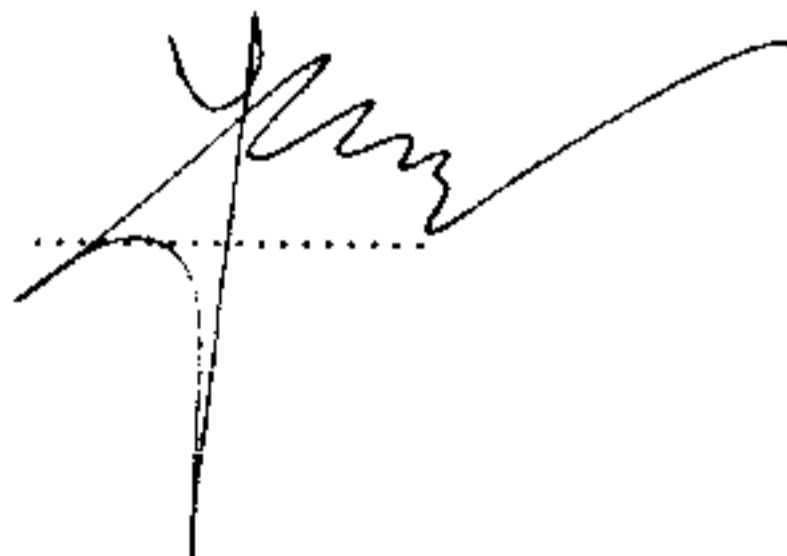
Subsemnatul **Szilágyi Róbert István**, cu domiciliul în Zaláu,
, județul Sălaj,

În exercitarea dreptului la inițiativă cetățenească prevăzut la art. 109 din Legea nr. 215/2001 privind administrația publică locală, republicată, cu modificările și completările ulterioare, alăturat vă înaintez proiectul de hotărâre privind organizarea unui referendum la nivel județean cu privire la: inoportunitatea centralizării atribuțiilor la nivel regional, precum și reorganizarea actualelor regiuni de dezvoltare economică cuprinzând 2-4 județe și respectiv înființarea regiunii de dezvoltare economică cuprinzând județele Bihor, Satu-Mare și Sălaj, totodată vă înaintez un număr de 13557 semnături, necesare pentru susținerea proiectului de hotărâre conform legii, în vederea demarării procedurilor legale de informare publică privind depunerea acestuia.

Anexez:

- copie CI
- cazier judiciar
- proiectul de hotărâre și expunerea de motive.
- 13557 de semnături.

Zaláu, 14.10.2013

ROMANIA
JUDEȚUL SĂLAJ
CONSILIUL JUDEȚEAN

450058 Zalău, Piața 1 Decembrie 1918, Nr. 12 | Telefon: +40 260 662 055 | +40 260 614 120 | Fax: +40 260 661 097 | e-mail: office@cjsj.ro, web: www.cjsj.ro

SECRETARUL JUDEȚULUI

Nr. 11890 din 22.10.2013

AVIZ NEGATIV

la "**Proiectul de Hotărâre privind organizarea referendumului la nivel județean în vederea consultării cetățenilor din Județul Sălaj privind: inoportunitatea centralizării atribuțiilor la nivel regional, precum și reorganizarea actualelor regiuni de dezvoltare economică cuprinzând 2-4 județe și respectiv înființarea regiunii de dezvoltare economică cuprinzând județele Bihor, Satu-Mare și Sălaj**", propus prin procedura inițiativei cetățenești

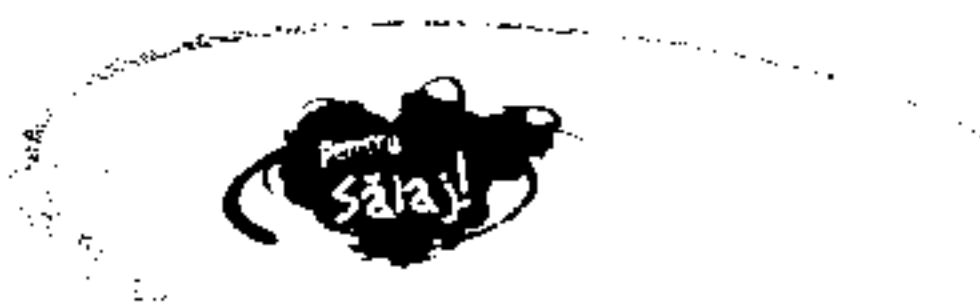
În urma analizei legalității proiectului de hotărâre propus prin procedura inițiativei cetățenești având ca obiect organizarea unui referendum la nivel județean, cu scopul consultării cetățenilor din Județul Sălaj asupra unor aspecte precum: inoportunitatea centralizării atribuțiilor la nivel regional; reorganizarea actualelor regiuni de dezvoltare economică alte noi regiuni economice cuprinzând 2-4 județe; înființarea regiunii de dezvoltare economică cuprinzând județele Bihor, Satu-Mare și Sălaj, constatăm următoarele:

I. Sub aspectul întrunirii condițiilor de exercitare a inițiativei cetățenești, constatăm că proiectul de hotărâre a fost depus la data de 14 octombrie 2013 la Consiliul Județean Sălaj, fiind însoțit de liste cu susținători reprezentând minimum 5% din locuitorii cu drept de vot ai Județului Sălaj. Astfel, conform comunicării Biroului Județean de Administrare, a Bazelor de Date privind Evidența Populației, numărul locuitorilor cu drept de vot din județul Sălaj la data de 14 octombrie 2013 - momentul înregistrării documentației privind inițiativa cetățenească era de 201044 persoane, în timp ce numărul total al susținătorilor înscriși pe listele prezentate pentru promovarea proiectului de hotărâre analizat este de 13596 persoane.

Un prim aspect ce se impune a fi evidențiat este acela că inițiatorii au procedat la demararea procedurii de strângere a semnăturilor cetățenilor fără a solicita în prealabil secretarului județului formularele necesare acestui demers [astfel cum prevede art. 110 alin. (2) al Legii nr. 215/2001 privind administrația publică locală], documentele în cauză fiind totuși corect întocmite - așa cum s-a putut constata ulterior, la data depunerii întregii documentații - adică cu respectarea cerințelor art. 110 alin. (3) din aceeași lege.

Etapa de verificare a întregii documentații ce stă la baza proiectului de hotărâre a evidențiat și unele neconformități (de exemplu un număr de 13 cetățeni înscriși pe listele de susținători au omis să își însușească prin semnătură inițiativa cetățenească; un număr de

1

11 persoane aveau la data semnării listei de susținători domiciliul într-un alt județ, unele dintre ele având doar reședința în județul Sălaj; un număr de 4 persoane nu au putut fi identificate conform datelor din liste) însă aceste împrejurări nu sunt de natură să afecteze îndeplinirea condiției numărului minim de susținători necesar pentru promovarea respectivului proiect de hotărâre.

Cu titlu general, în acord cu prevederile art. 109 din Legea administrației publice locale, potrivit căroră *"cetățenii pot propune ..... consiliilor județene pe a căror rază domiciliază, spre dezbateri și adoptare, proiecte de hotărâri"*, și raportat la îndeplinirea condiției privind procentul minim de susținători de 5% din numărul populației cu drept de vot din județul Sălaj, în acord cu art. 111 din aceeași lege apreciem că proiectul de hotărâre înregistrat ca urmare a inițiativei cetățenești poate fi înscris pe ordinea de zi a unei ședințe a Consiliului Județean Sălaj, în vederea dezbaterii sale.

II. Sub aspectul obiectului său de reglementare, proiectul de hotărâre propus de inițiatori vizează organizarea unui referendum la nivelul Județului Sălaj (art. 1 al proiectului de hotărâre) în cadrul căruia, cetățenii români cu drept de vot care domiciliază pe raza județului Sălaj să se pronunțe prin "DA" sau "NU" la următoarele 3 întrebări (art. 2 al proiectului de hotărâre):

1. "Sunteți de acord ca atribuțiile de la nivel local și județean să nu fie transferate, centralizate, la nivel regional"?
2. "Sunteți de acord ca cele 8 regiuni de dezvoltare actuale să fie regândite, reorganizate, în regiuni de dezvoltare economică cu 2-4 județe"?
3. " Sunteți de acord ca județele Bihor, Satu-Mare și Sălaj să constituie o regiune de dezvoltare economică"?

De asemenea, inițiatorii propun ca suportarea cheltuielilor pentru organizarea și desfășurarea referendumului să se facă din bugetul consiliului județean (art. 3 din proiect) iar Președintele Consiliului județean să fie încredințat cu executarea prevederilor hotărârii în cauză (art. 4 al proiectului de hotărâre).

În ceea ce privește cele trei întrebări propuse de inițiatori și acestea, ca și oricare alte întrebări adresate cetățenilor pe calea unui referendum, trebuie să îndeplinească cel puțin 3 exigențe astfel cum acestea sunt definite de cel de-al doilea alineat al paragrafului III din **CODUL DE BUNE PRACTICI ÎN MATERIE DE REFERENDUM** (adoptat de **Consiliul pentru Alegeri Democratice** la cea de-a 19a reuniune -Veneția, 16 decembrie 2006), de **Comisia de la Veneția** (la cea de-a 70a Sesiune Plenară - Veneția, 16-17 martie 2007), și de **Congresul pentru puterile locale și regionale al Consiliului European** (la sesiunea din primăvara anului 2003), document de referință cu valoare de recomandare în ceea ce privește organizarea și desfășurarea referendumurilor în cele 47 de state membre ale Consiliului European și anume:

- **unitatea de formă:** o aceeași întrebare nu trebuie să combine o propunere de amendament redactată în termeni specifici cu o propunere formulată generic sau cu o chestiune de principiu;

- **unitatea de conținut:** exceptând revizuirea totală a unui text (Constituție, lege), trebuie să existe un raport intrinsec între diferitele părți ale fiecărei chestiuni supuse la vot, astfel încât să se garanteze libertatea de vot a alegătorului, care nu trebuie chemat să accepte sau să respingă în bloc dispoziții fără legătură între ele; revizuirea simultană a mai multor capitole dintr-un text este echivalentă cu o revizuire totală;

- **unitatea ierarhică:** este de dorit ca o aceeași întrebare să nu se refere concomitent la norme juridice de rang diferit în ierarhia normativă.

Ori cel puțin sub aspectul unității de formă și de conținut, prima întrebare prevăzută la art. 2 al proiectului de hotărâre este una extrem de generală, ce pune în discuție un prezumtiv transfer de atribuții de la nivel local și județean la nivel regional, fără să fie determinate care anume atribuții sunt vizate și căror/cărei autorități publice locale sau județene aparțin ele. În dreptul public este binecunoscut faptul că atribuțiile sunt chestiuni de ordine publică, sunt stabilite exclusiv prin lege, și au caracter obligatoriu pentru autoritățile/organele administrației publice care au fost investite cu ele.

De asemenea, în opinia noastră, prima întrebare nu numai că nu se află într-un raport intrinsec cu întrebările nr. 2 și 3 conținute de proiectul de hotărâre, ci chiar se află într-un raport de necorelare, ce poate să pună alegătorul sălăjean în dificultate. Astfel problema transferului/centralizării de atribuții de la nivel local și județean la nivel regional poate crea confuzii în condițiile în care în România, sistemul nostru juridic nu consacră în prezent un nivel regional de organizare administrativ-teritorială ci doar regiuni de dezvoltare fără personalitate juridică, astfel cum sunt acestea definite de prevederile Legii nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională, astfel de structuri neputând prelua atribuții ale unor autorități publice locale corespunzătoare persoanelor juridice de drept public. Nici sintagma "centralizare a unor atribuții" în favoarea unui așa-zis nivel regional utilizată în cuprinsul primei întrebări de la art. 2 al proiectului nu este una inspirată întrucât conceptul definește exclusiv modul de exercitare a atribuțiilor la nivelul administrației publice centrale.

La rândul său, întrebarea numărul 2 propusă de inițiatori vizează modul de organizare a regiunilor de dezvoltare economică la nivelul întregii țări (concept diferit de cel actual - regiunea de dezvoltare) făcând referire la diminuarea numărului de județe în cadrul regiunilor de dezvoltare existente, la 2-4 astfel de unități administrativ-teritoriale, fapt ce excede tematica specifică a unui referendum de nivel județean. Apreciem că o astfel de chestiune poate fi tranșată numai de către legiuitor, prin modificarea art. 5 alin. (1) și (3) ale Legii nr. 315/2004, texte care prevăd numărul, denumirea și componența actualelor regiuni de dezvoltare precum și a celorlalte dispoziții ale actului normativ care statuează de lege lata regiuni de dezvoltare și nu regiuni de dezvoltare economică.

Pe de altă parte, în condițiile în care art. 6 alin. (1) al Legii nr. 315/2004 definește regiunile de dezvoltare ca fiind "**zone care cuprind teritoriile județelor în cauză, respectiv ale municipiului București, constituite în baza unor convenții încheiate între reprezentanții consiliilor județene și, după caz, ai Consiliului General al Municipiului București, și funcționează în baza prevederilor prezentei legi**" iar alin. (2) le asimilează **nivelului al doilea**

de clasificare teritorială NUTS 2, existent în Uniunea Europeană, în orice demers referendar privind stabilirea/modificarea unor aspecte ce țin de regiunile de dezvoltare trebuie ținut seama, în opinia noastră, de prevederile art.12 alin. (1) secțiunea B, litera b) din Legea nr. 3/2000 potrivit căroro aspecte precum adoptarea unor decizii politice cu privire la organizarea administrației publice locale, **a teritoriului**, precum și regimul general privind autonomia locală, sunt considerate probleme de interes național și pot face numai obiectul unui referendum național, nu și a unui referendum local.

III. Raportarea proiectului de hotărâre la legislația națională specifică și la unele documente internaționale cu relevanță în materia referendumului

În România, actul normativ care guvernează organizarea și desfășurarea referendumului național și local (înțelegând prin această ultimă noțiune inclusiv referendumul județean) îl reprezintă Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, cu modificările și completările ulterioare – reglementare cu caracter de lege organică, conform art. 73 alin. (3) lit. d) din Constituția României. Aceasta conține o serie de norme juridice procedurale și materiale, dintre care, în fundamentarea proiectului de hotărâre, inițiatorii au invocat:

- **"Art. 2 alin. (2) - În condițiile prezentei legi** se poate organiza și desfășura și referendum local asupra unor probleme de interes deosebit pentru unitățile administrativ-teritoriale".

- **"Art. 13 (1)** Problemele de interes deosebit din unitățile administrativ-teritoriale și subdiviziunile administrativ-teritoriale ale municipiilor pot fi supuse, în condițiile prezentei legi, aprobării locuitorilor, prin referendum local.

(2) Referendumul local se poate organiza în toate satele și localitățile componente ale comunei sau orașului ori numai în unele dintre acestea. În cazul referendumului la nivel județean, acesta se poate desfășura în toate comunele și orașele din județ ori numai în unele dintre acestea, care sunt direct interesate".

- **Art. 14 "(1) Problemele supuse referendumului local se stabilesc de** consiliile locale sau **județene**, după caz, **la propunerea primarului**, respectiv **a președintelui consiliului județean** sau **a unei treimi din numărul consilierilor locali**, respectiv **al consilierilor județeni**.

(2) Cetățenii sunt chemați să se pronunțe prin "DA" sau "NU" asupra problemei supuse referendumului, decizând cu majoritatea voturilor valabil exprimate la nivelul unității administrativ-teritoriale respective".

Din examinarea dispozițiilor legale mai sus citate se evidențiază fără echivoc, pe de-o parte, faptul că **orice referendum – fie el și județean - poate fi organizat exclusiv în condițiile Legii nr. 3/2000** [art. 2 alin. (2), art. 5 alin. (1), neinvocat de inițiatori], iar pe de altă parte, că **numai subiectele special investite de lege cu această prerogativă –**

președintele consiliului județean, respectiv o treime din numărul consilierilor județeni în funcție - pot propune consiliului județean atât organizarea și desfășurarea unui astfel de referendum cât și problematica acestuia, ce urmează a fi supusă votului cetățenilor [art. 14 alin. (1)].

Față de cele inserate mai sus, se poate ridica în mod legitim întrebarea care este sfera de aplicabilitate a dispozițiilor art. 109 – art. 111 din Legea administrației publice locale nr. 215/2001, care conferă cetățenilor dreptul la inițiativă cetățenească? Au acestea aplicabilitate în materia organizării unui referendum județean?

Răspunsul corect, în opinia noastră, poate fi dat numai prin stabilirea raportului dintre cele două reglementări, ambele având caracterul unor legi organice. Astfel, se poate constata că în problematica referendumului, Legea nr. 3/2000 are caracterul unei reglementări speciale în raport cu Legea generală a administrației publice locale nr. 215/2001 și în acest sens, făcând aplicarea principiului **specialia generalibus derogant (legea specială derogă de la cea generală)**, prima dintre acestea se aplică prioritar și derogatoriu de la dreptul comun, fiind legea care stabilește în mod exclusiv regulile procedurale și materiale ce trebuie urmate în domeniul organizării și desfășurării unui referendum local/județean. Într-un astfel de context, inițiativa cetățenească de organizare a unui referendum județean, ar putea fi privită cel mult ca o propunere adresată celor îndrituiți de lege să inițieze declanșarea unui astfel de referendum, respectiv președintelui consiliului județean sau unei treimi din numărul consilierilor județeni în funcție, dar în niciun caz un astfel de referendum inițiat în mod direct de către cetățeni, pe calea întocmirii și înaintării unui proiect de hotărâre în acest sens, nu corespunde exigențelor legale în materie.

Pe aceeași linie de idei, în literatura de specialitate juridică s-a arătat că *"dreptul național nu recunoaște referendumul de inițiativă populară ci numai inițiativa legislativă (art. 74 din Constituție) sau cea constituțională (art. 150 din Constituție) când propunerea de revizuire a Constituției se definitivează prin referendum soldat cu rezultat pozitiv"* și că pornind de la prevederile art. 14 din Legea nr. 3/2000, *"se poate deduce că inițiatorul referendumului local poate fi doar consiliul local sau cel județean, propunerea provenind din interiorul său (1/3 din numărul aleșilor locali sau județeni) sau de la reprezentantul unității administrativ-teritoriale.....președintele consiliului județean"* – a se vedea Laviniu Florin Ușvat, *Referendumul*, Editura Universul Juridic, București, 2012, pag. 103, respectiv pag. 199.

La nivel european, **CODUL DE BUNE PRACTICI ÎN MATERIE DE REFERENDUM** instituie regula **preeminenței dreptului în materie de referendum.**

Astfel în paragraful III alin. (1) se arată că *"a recurge la un referendum implică în mod necesar respectarea ordinii juridice în ansamblu, cu deosebire a regulilor procedurale. În mod special, un referendum nu poate fi organizat dacă nu este prevăzut de Constituție sau de o lege conformă Constituției, de exemplu dacă textul supus referendumului ține de competența exclusivă a Parlamentului"*.

Ori, așa cum am menționat deja mai sus, conform regulilor procedurale interne, un referendum județean poate fi organizat numai la propunerea unor subiecte special îndrituite de lege – președintele consiliului județean, respectiv 1/3 din numărul consilierilor județeni în funcție.

Se impune să remarcăm că același COD consacră o procedură distinctă sub titulatura "Reguli speciale aplicabile în cazul unui referendum organizat la cererea unui segment al electoratului și în baza inițiativelor populare (acolo unde acestea sunt prevăzute de Constituție) - paragraful III alin. (4).

În cazul proiectului de hotărâre examinat regulile în cauză nu sunt aplicabile întrucât, Constituția României (spre deosebire de Constituția Elveției, spre exemplu) dincolo de recunoașterea, cu titlu general, a inițiativei legislative cetățenești (art. 74) nu legiferează referendumul de inițiativă populară (cetățenească), ci doar referendumul ce poate fi inițiat de Președintele României pentru probleme de interes național (art. 90), referendumul pentru demiterea președintelui [art. 95 alin. (3)], sau referendumul pentru revizuirea Constituției (art. 153), lăsând la latitudinea legiuitorului să stabilească printr-o reglementare infraconstituțională cu rang de lege organică (Legea nr. 3/2000) tipurile de referendum și modalitățile concrete de organizare și desfășurare ale acestuia.

IV. Concluzii

În raport cu cele mai sus arătate, avizăm negativ Proiectul de hotărâre privind **organizarea referendumului la nivel județean în vederea consultării cetățenilor din Județul Sălaj privind: inoportunitatea centralizării atribuțiilor la nivel regional, precum și reorganizarea actualelor regiuni de dezvoltare economică cuprinzând 2-4 județe și respectiv înființarea regiunii de dezvoltare economică cuprinzând județele Bihor, Satu-Mare și Sălaj**, propus prin procedura inițiativei cetățenești, fiind contrar prevederilor art. 2 alin. (2), art. 5 alin. (1), art. 12 alin. (1) secțiunea B, lit.b) și art. 14 alin. (1) din Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, cu modificările și completările ulterioare, raportate la art. 73 alin. (3) lit. d) din Constituția României precum și regulilor cu valoare de recomandare enunțate de paragraful III din **CODUL DE BUNE PRACTICI ÎN MATERIE DE REFERENDUM** (adoptat de **Consiliul pentru Alegeri Democratice** la cea de-a 19a reuniune -Veneția, 16 decembrie 2006, de **Comisia de la Veneția** (la cea de-a 70a Sesiune Plenară - Veneția, 16-17 martie 2007, și de **Congresul pentru puterile locale și regionale al Consiliului Europei** la sesiunea din primăvara anului 2003).

SECRETARUL JUDEȚULUI,

Dr. Cosmin-Rădu Vlaicu

ROMÂNIA
JUDEȚUL SĂLAJ
CONSILIUL JUDEȚEAN
Direcția juridică și administrație locală
Nr. 11897 din 22.10. 2013

RAPORT DE SPECIALITATE

la proiectul de hotărâre privind organizarea referendumului la nivel județean în vederea consultării cetățenilor din județul Sălaj privind: inoportunitatea centralizării atribuțiilor la nivel regional, precum și reorganizarea actualelor regiuni de dezvoltare economică cuprinzând 2-4 județe și respectiv înființarea regiunii de dezvoltare economică cuprinzând județele Bihor, Satu – Mare și Sălaj

Proiectul de hotărâre având denumirea de mai sus a fost inițiat în baza dreptului la inițiativă cetățenească prevăzut de art. 109 din Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, de către un număr de 13.557 cetățeni, ale căror semnături au fost depuse la sediul Consiliului Județean, odată cu proiectul de hotărâre.

Proiectul de hotărâre nu îndeplinește condițiile de legalitate prevăzute de legea organică în materie de referendum, pe de o parte în privința dreptului de inițiativă a referendumului local iar pe de altă parte în privința problemelor supuse spre consultare, cetățenilor.

I. Dreptul de inițiativă a referendumului local

Potrivit art.73 din Constituția României, organizarea și desfășurarea referendumului constituie domeniu de reglementare a legii organice.

În prezent, legea care reglementează organizarea și desfășurarea referendumului, este Legea nr.3/2000, cu modificările și completările ulterioare, lege care la art.5 alin.1 stipulează: *Referendumul național și referendumul local se organizează și se desfășoară potrivit prevederilor prezentei legi.*

Conform art.11 din legea mai sus menționată, dreptul de a iniția referendum național aparține Președintelui României, cu consultarea Parlamentului iar conform art.14 din același act normativ, *problemele supuse referendumului local se stabilesc de consiliile locale sau județene, după caz, la propunerea primarului, respectiv a președintelui consiliului județean sau a unei treimi din numărul consilierilor locali, respectiv al consilierilor județeni.*

În speță inițiatorii invocă drept temei legal al demersului lor, prevederile art.109 din Legea administrației publice locale nr.215/2001 republicată, cu modificările și completările ulterioare, conform cărora cetățenii **pot propune** consiliilor locale și consiliilor județene pe a căror rază domiciliază, spre dezbateră și adoptare, proiecte de hotărâri care **pot fi inițiate de unul sau de mai mulți cetățeni cu drept de vot**, dacă acesta este susținut prin semnături de cel puțin 5% din populația cu drept de vot a unității administrativ-teritoriale respective.

Din reglementările legale enunțate mai sus, rezultă că dreptul de inițiativă a cetățenilor unităților administrativ-teritoriale, se poate manifesta în acele domenii în care nu există prevederi legale cu **caracter special, care să confere această prerogativă numai unor anumiți subiecți de drept.**

Ori, în privința organizării referendumului la nivel județean, au drept de inițiativă **președintele consiliului județean sau o treime din numărul consilierilor județeni**, așa cum în mod expres prevede art.14 din Legea 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului.

II. Problemele supuse referendumului

Conform art.2 din proiectul de hotărâre, cetățenii județului Sălaj ar trebui să răspundă la trei întrebări. Astfel cum sunt formulate, întrebările vizează probleme care sunt reglementate prin legi organice, respectiv ordinare și prin urmare pot face, cel mult, obiectul unei propuneri legislative de modificare a acestora.

Prima întrebare se referă la **transferul/centralizarea atribuțiilor de la nivel local, la nivel regional** iar celelalte două au ca obiect **reorganizarea regiunilor de dezvoltare actuale.**

Conform art.73 alin.(3) lit. o) din Constituție, *organizarea administrației publice locale*, este reglementată prin lege organică, în prezent Legea nr.215/2001, care stabilește inclusiv atribuțiile autorităților publice locale.

Constituirea, componența și rolul regiunilor de dezvoltare este reglementat prin Legea 315/2004 privind dezvoltarea regională în România, conform căreia pe teritoriul României sunt constituite opt regiuni de dezvoltare. Acestea nu sunt unități administrativ-teritoriale și nu au personalitate juridică. Regiunile de dezvoltare sunt zone care cuprind teritoriile județelor în cauză și funcționează în baza legii precizate mai sus.

Prin urmare, de vreme ce problematica celor trei întrebări la care ar trebui să răspundă cetățenii prin referendum, aparține activității de legiferare a Parlamentului, orice modificare a reglementărilor actuale poate face obiectul unei inițiative legislative în condițiile art.74 din Constituție.

În considerarea celor de mai sus, propunem Consiliului Județean respingerea proiectului de hotărâre privind organizarea referendumului la nivel județean în vederea consultării cetățenilor din județul Sălaj privind: inoportunitatea centralizării atribuțiilor la nivel regional, precum și reorganizarea actualelor regiuni de dezvoltare economică cuprinzând 2-4 județe și respectiv înființarea regiunii de dezvoltare economică cuprinzând județele Bihor, Satu – Mare și Sălaj.

DIRECTOR EXECUTIV,

Pop Cetiția